

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Proprietatea și organul oficial al Asoc. instit. financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Inscris sub Nr. 22/1938 la Tribunalul Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: _____

••••••

Redactor responsabil: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Șansele agriculturii. — Aspecte ale situației economice actuale. — Banca Șercăiana. — Uniunea Sovietelor furnizatoarea și clienta Germaniei. — *Cronica*: Numire. Dl Dr. Ioan C. Mator. Casa de Asigurări Soziale. Bugetul de războiu al Angliei.

Șansele agriculturii.

Suntem fără agrară, dar ne putând ține pas cu progresele realizate de țările, cari au știut și putut mecaniza munca agricolă, suferim o criză stabilizată tocmai în principala ramură a muncii noastre naționale.

Mecanizarea agriculturii s'a început sub durata războiului trecut. Este lucru stabilit, că pentru a susține, cu bune rezultate, luptele soldatului din tranșee, în etapă și acasă în uzine, agricultură, trebuie să mai munciască alți opt oameni.

Când s'a simțit lipsa brațului de muncă în producția națională, mințile neastâmpărate și doritoare de a contribui la soluționarea crizei, au iscodit mașini, tot mai perfecționate. Astfel brațul viguros al bărbaților duși în războiu, a fost înlocuit cu succes. Mașinile perfecționate și raționalizate au început a concura însă pe om, într'o măsură neașteptată, nu numai în industrie, ci și în agricultură.

Sub durata războiului trecut s'a construit de către ingeniosul fabricant american de automobile, Henry Ford, — primul tractor. La început tractorul avea cheltuieli de întreținere mai mari, decât ar fi costat munca executată de brațul uman, ajutat de tracțiunea animalică. Mai târziu însă el s'a perfecționat și ieftinit, iar producția a fost sporită cantitativ și calitativ, încât azi concurența lui a doborât sistemul vechiu de cultură a pământului.

Supraraționalizarea muncii agriculturii din țările cari au aplicat pe scară întinsă mașinile, a dat o lovitură adânc simțită tuturor țărilor agrare, cari din multiple motive nu și-au putut mecaniza agricultura. Perturbațiuni economice sociale și politice, au fost urmările cuceririi terenului de către mașinism, iar criza produsă nu a putut fi înlăturată, decât cu măsuri trecătoare, cari însă au grevat tot mai simțitor bugetul statului. Expedientul introducerii primelor de export, cari au ajuns la noi până la 50% din prețul grâului, calculat la paritate internațională, nu poate fi practicat la infinit, căci scumpește traiul la orașe și agravează dezechilibrul dintre prețul produselor agrare și a celor industriale.

E vorba deci de o criză organică a agriculturii, care trebuie soluționată cu mijloace economice. Trebuie să ne ridicăm producția până la capacitatea de

a putea fiine concurență liberă cu alte țări, producătoare de cereale.

Aceasta criză a agriculturii a fost provocată de războiul european precedent. Azi fără noastră și-a păstrat o atitudine neutrală. Țările beligerante vor avea nevoie de alimente. Ori noi fără cu o producție excedentară de alimente avem tocmai ceea ce se cere mai mult în războiu.

Blocada maritimă și intensificarea intervenției submarinelor, vor tăia posibilitatea unor țări europene de a se aproviziona cu grâu american, încât țările importatoare de cereale chiar dacă nu iau parte la războiu, vor fi nevoite a le procura cu prețuri mai mari din Europa, din țările unde și cum le vor găsi.

Deci o intensificare a producției noastre agricole este indicată. Inițiativa mobilizării agricole legiferată de guvern are deci o importanță deosebită, o însemnătate chiar istorică, dacă războiul va fi de lungă durată, și dacă sub durata lui vom proceda la raționalizarea muncii agricole, folosind în acest scop plusul de preț, ce vom realiza din exportul de cereale. Se impune concomitent o comasare a proprietății agricole, o semimecanizare a muncii și o întrebuițare a cerealelor și celorlalte produse agricole, ca materii prime la crearea unor industrii rurale, bazate pe ele, cum ar fi creșterea și îngrășarea de animale și paseri, prelucrarea în articole industriale, industrializarea fructelor, etc., etc.

Iată de ce nu e permis să ne oprim în fața neajunsurilor trecătoare, cauzate de concentrările armatei, de rechizițiile de animale și vehicule, etc. ci e necesar, ca fiecare om de ispravă să înfrunte imposibilul și să stimuleze o însămânțare mai mare decât cea din anul trecut. Orice trudă și osteneală se răsplătesc dela sine; niciodată nu a avut agricultura noastră șanse mai sigure, decât cele de azi, pentru a ajunge rezultate mulțumitoare, pentru a ajunge iară o eră de prosperitate.

Intellectualii noștri fac servicii neprețuite dând sfaturi și îndemnând țăranul să se sforțeze la maximum, sămânând cât mai mult. Dacă vom ști trage foloase economice inteligente din războiul de acum, vom putea să ne refacem din pier-

derile, ce ni le-au cauzat efectele economice ale urmărilor războiului precedent. Vom putea să ne păstrăm debușeele recucerite dela americanii, cari nu mai au azi accesul nestingherit în piețele europene, și după o pauză de câțiva ani, când grâul american nu va mai ajunge în Europa, producția de acolo va scade, iar agricultura americană va fi nevoită să treacă la alte cereale, ori semințe, lăsându-ne nouă piețele recucerite, câtă vreme vom fi capabili de a concura.

Să primim deci cu însuflețire mobilizarea agricolă și să o susținem din răsuputeri, căci ea corespunde intereselor vitale ale agriculturii noastre.

SPECTATOR.

Aspecte ale situației economice actuale.

Trecem printr'o epocă de adânci prefaceri, de turburări mari în viața economică a lumii și despre care nu ne dăm aproape de loc seama. În acest caz ca în orice altă împrejurare, un lucru sau un fapt nu pot fi observate decât dacă obiectul studiului au oarecare perspectivă. Dela piciorul unui turn nu putem aprecia înălțimea lui, din mijlocul unei furtuni nu ne putem da seama de întinderea ei. Numai târziu vom putea desprinde din noianul de fapte care se îngrămădesc acum asupra noastră, liniile caracteristice pentru o evoluție viitoare.

Orice încercare de a lămuri tendințe într'un sens sau altul, în împrejurările de azi, este fără de sens. Orice studiu trebuie limitat la a preciza anumite aspecte obiective — în măsura în care pot fi obiective — ale vremurilor de față.

Cuvântul criză, întrebuițat în rândurile ce urmează, trebuie luat în sensul de schimbare profundă intervenită într'o situație oarecum stabilă, iar nu într'un sens care s'ar apropia de „tragedie“.

Nu se poate vorbi în actualele împrejurări de o criză care ar fi apărut pe neașteptate sau care ar fi avut consecințe puternice. Situația actuală era așteptată de aproape un an și viața economică încercase mai de mult să se ajusteze unor împrejurări schimbate.

Astfel astă toamnă, cu ocazia conflictului sudet, băncile au suferit un „run“ — mai puternic ca cel actual — căci în anul curent, presiunea continuă a determinat o retragere (în total mai însemnată) mult mai lentă, a depunerilor.

Isbucnirea războiului a fost numai un motiv justificat pentru luarea unor măsuri care erau deja pregătite și la care vieța economică se aștepta. Considerând situația așa cum se prezintă, ea în cifre, luna Septembrie și Octombrie aduce importante modificări în toate ramurile de activitate economică.

O panică, fie ea cât de bine prevenită, are cele dintâi efecte asupra depunerilor de numerar și asupra prețurilor.

Nu există cifre actuale, nici chiar dela C. E. C. care să arate situația depunerilor. Singurele indicații ar putea fi date în mod indirect de către situația sumară a B. N. R., în ce privește creșterea portofoliului comercial. Dar în Situația sumară a BNR. sunt și alte date interesante care pot fi menționate, astfel că pentru a avea un tablou mai luminat al situației, dăm mai jos situația comparativă a BNR. la mai multe date caracteristice: (în milioane Lei).

	24 Sept. 1938	26 Aug. 1939	16 Sept. 1939
Stocul de aur	17.643	20.266	20.322
Dezive în diverse conturi de clearing	1.214	1.272	1.681
Bilete de bancă în circulație	34.242	42.351	46.663
Monedă divizionară	588	431	425
Portofoliu comercial	11.194	13.902	16.271
Totalul angajamentelor	45.247	53.355	55.707
Raportul dintre stocul aur și angajamente	38,99	37,98	36,48

Cifrele de mai sus, arată o situație pe care nu trebuie să o mai subliniem.

Creșterea portofoliului comercial cu aproape 3 miliarde în 2 săptămâni pare a fi contrapostul importanțelor ridicări de numerar din bănci. Caracteristică este și creșterea biletelor de bancă în circulație față de anul 1938 și chiar față de luna August. Reținem numai faptul că BNR. a stat dela începutul crizei în ajutorul vieții economice și această politică se oglindește în situațiile sumare și practic în calmul care domnește pe piață.

Prețurile articolelor de primă necesitate au arătat dela 1 Septembrie urcări importante datorite mai multor cauze, greutatea importului la unele articole, cerințele apărării naționale la altele și cererilor mari din partea consumatorilor care au căutat să se „acopere“ în vederea unui războiu.

Statul a reacționat imediat împotriva scumpirii vieții, luând însă numai măsura parțială de a evita specula pe care ar putea-o face comercianții prin urcarea prețurilor la mărfurile pe care le aveau în depozit. E deci o măsură cu caracter limitat, care nu împiedică urcarea prețurilor ci numai limitarea beneficiilor comercianților prin exploatarea clientelei. După

aparitia noii legi asupra speculei, problema scumpirii vieții rămâne în fond nerezolvată.

Dăm mai jos prețurile la câteva din articolele principale de consum:

	1 VIII	1 IX	22 IV
Ceai Ceylon	300	300	400
Făină 0	9	9	10
Lămâi	5	5	5
Mălai	5,50	6	6
Orez	27	30	36
Piper	75	75	100
Untdelemn	40	40	40
Zahăr	32	32	32
Lână țurcană	115	120	130
Bumbac	910	945	970
Americă	22	24	28
Pânză cearceaf.	110	109	140
Crepe de Chine	298	298	325
Box de vacă	48	48	60
Tovale	230	230	300
Brad pt. tâmpl.	2.200	2.400	2.500
Stejar pt. tâmpl.	4.800	5.000	5.100
Casmale	28	33	33
Cute	18.20	18.20	21
Fier pt. beton	12.50	12.50	14
Cositor	330	330	500
Zinc	43	43	50
Lemne foc	900	900	900

Din tabloul de mai sus se pot constata mai multe fapte:

Urcarea nu este nici generală nici uniformă. Ea se observă în primul rând la articole care se importează, coloniale, bumbac și apoi la acelea care interesează apărarea națională: lână, fier, talpă. Articolele de consum mai redus sau care se găsesc din abundență în țară, nu au înregistrat nicio urcare.

Nu se poate deci vorbi de un val de scumpete cum a fost în anii dinaintea crizei. Scumpirea se datorește deocamdată unor cauze obiective, deci panica nu a avut efecte asupra prețurilor. O generalizare a urcării prețurilor ar pierde caracterul obiectiv și ar fi urmarea unei psihoze speciale și a tendinței de nivelare a prețurilor.

E greu de crezut că s'ar putea ajunge la o revenire parțială a prețurilor la articolele care s'au scumpit fără cauză obiectivă. După cum am spus mai sus, tendința de nivelare a prețurilor este către prețul cel mai urcat, nu către cel mai scăzut — în perioada de creștere generală a costului vieții.

Indicele costului vieții publicat de ziarul „Argus“ arată pentru luna Septembrie o urcare la 4220 față de 4065 în luna August. După acest indice, cele mai importante urcări le-a înregistrat articolele de îmbrăcăminte: dela 4566 la 4788 și între ele mai ales bumbacul.

Este nepotrivit a face acum încercări de interpretare a acestor fenomene. Aceste date vor putea fi întrebuițate mai târziu într'un studiu ale cărui concluzii vor putea fi reale.

Față de această urcare de prețuri, salariile au rămas deocamdată înapoi. Nu s'au înregistrat urcări de salarii și deocamdată nici nu e necesar. O urcare a salariilor intervenită imediat la începutul urcării prețurilor, ar putea determina o și mai accentuată urcare a lor. Nivelul redus al salariilor servește drept frână pentru urcarea prețurilor. Ele vor putea fi majorate atunci când se va ajunge la o oarecare stabilitate de prețuri.

În cercetarea aspectelor pe care le are viața economică în timp de criză, studiul bursei este unul dintre cele mai interesante. Totuși ea este în general fie prea inertă fie prea sensibilă. După cele întâmplate în momentele de criză și amenințări de războiu din toamna trecută și din primăvară, credem că bursa noastră are reacțiuni lente și nu oglindește decât slab adevărata atitudine a pieții față de evenimente. Aceasta nu înseamnă că s'ar putea trece peste indicațiunile bursei. Dăm mai jos câteva cursuri caracteristice :

	20 Oct. 1938	18 Aug. 1939	1 Sept.	15 Sept.	27 Sept.	6 Oct.
Inzestrare	83	85	82	70	75	75
Consolidare	42,5	44	43	37	40	40
Bca Românească	585	560	550	480	530	540
Astra Română	890	870	770	775	840	860
Reșița	465	473	440	420	445	445
STB	1.230	1.100	1.050	980	1.100	1.100
Mica	1.300	1.290	990	1.025	1.145	1.165

Acest tablou succint arată lămurit calmul bursei din București în cursul unei luni de adânci turburări în lume. O imagine mai reală am avea dacă am lua în considerare totalul tranzacțiilor încheiate în acest timp. Volumul lor a fost foarte redus în cursul lunii Septembrie din care cauză nici scăderi mari nu au putut avea loc. Din lipsă de cumpărători cursurile au rămas teoretic în jurul celor din August. Ziua de 15 Septembrie a fost cea care a arătat cele mai scăzute cursuri. După această dată cursurile au început din nou să urce, neajungând însă cursurile din luna August. Tendința de urcare este însă susținută.

Dacă bursa oficială nu s'a arătat însuflețită în mod deosebit de evenimentele internaționale, bursa neagră a fost mult mai sensibilă. Cele câteva devize care mai au azi valoare de circulație universală, au ajuns la cifre aproape astronomice. În realitate cursurile devizelor streine la noi în țară nu au avut nici un motiv ca să scadă, din contră, cererile generale de mărfuri românești ar trebui să determine o fermitate a Leului.

La marile burse din țările neutre, monetele țărilor beligerante au arătat scăderi destul de mici.

Astfel la New York Lira sterlină scade dela 4.68 cât era la 20 August, la 3.88 în 15 Sept. și revine la 4.02 la începutul lui Octombrie. Aceleași variațiuni le-a înregistrat și Francul francez. Marca germană arată o fermitate aparentă, rămânând mereu în jurul cursului de 40.10 cât era în luna August și este și în luna Octombrie la fel. Aceasta se datorește faptului că RM nu e o valută liber negociată ci are un curs oficial de schimb fixat. În țargul liber Marca, după declarațiile din sursă engleză, nu mai are aproape nicio valoare.

Una dintre cele mai caracteristice măsuri pentru vremurile de azi este modificarea regimului comerțului exterior.

Caracteristica noului regim este importanța mare ce se dă exportului și în general supravegherea foarte atentă a întregului schimb cu străinătatea. Se urmărește în acelaș timp cu controlul exportului o mărire a lui, în împrejurări în care acesta se poate face cu profit pentru economia noastră.

În general s'au luat măsuri suficiente de către autoritățile noastre pentru ca pe de o parte consumatorul să fie apărat, iar industria să poată să lucreze pentru necesitățile pieții interne și mai ales pentru acelea ale apărării naționale.

În concluzia acestor note, revenim asupra calmului relativ care domnește în activitatea economică. Deși aprovizionările se fac puțin mai greu și creditul e foarte limitat, totuși comerțul și industria nu se resimte decât puțin. Mult mai mare este lipsa de brațe în urma concentrărilor, decât efectele „psihologice“ ale situației externe care se menține neclară.

E un fenomen care nu se datorește numai unor factori economici obiectivi, ci mai ales unei anumite stări sufletești a poporului nostru, a echilibrului moral de care dispune, a acelei „înțelepciuni“ și dreaptă măsură în cea ce face. E un semn bun acest calm care nu pornește din afară, din constrângere, ci dintr'o disciplină interioară.

Dr. N. N. PETRA.

Banca „Șercăiana“.

La 23 Octombrie anul acesta se împlinesc 36 de ani, dela înființarea Băncii „Șercăiana“ în comuna rurală Șercaia, de lângă Făgăraș.

Se cuvine deci să încercăm, la acest popas, câteva rânduri. Și, cu atât mai mult astăzi când împrejurările ca și evenimentele de peste hotare sunt grele pentru toată lumea. O privire în urmă, asupra unei bănci țărănești, care a trecut prin crize economice din cele mai grele, provocate deoparte de marele războiu, de alta de măsurile excepționale impuse în decursul timpului, nu poate decât să ne întărească încrederea în pu-

terile proprii, solidaritatea întreagă și unanimă, înfruntând cu calm și siguranță greutățile care se iveșc de pe urma situațiunii actuale.

De același se par nu numai interesante, dar mai cu seamă bine venite câteva date din trecutul acestei instituții românești.

Banca „Șercățana“ a fost înființată în anul 1903, în comuna Șercata, județul Făgăraș. La 22 Octombrie 1903 s'a făcut înscrierea la Tribunalul din Brașov, în urma unor lungi și serioase stăruințe depuse de Dr. Pompelu Gherman, întemeietorul instituției.

Mentalitatea conducerii din timpul acela, ne este îndejuns de cunoscută, încât ne putem ușor da seama de imensele greutăți ce se puneau inițiativelor ca și înfăptuirilor românești, mai ales în domeniul economic.

Ideea înființării unei bănci țărănești care să servească interesele românilor din Șercata și satele din jur, a fost mult mai veche. Cu mulți ani în urmă fruntașii acestei comune animați de dorința ferbinte a prosperării și întăririi elementului românesc, au făcut încercări în acest scop, însă nu ei au fost vinovații de eșecurile suferite.

Cu toate acestea ideea a stăruit în mintea șercățenilor și la 1903 a putut fi realizată.

Iată lista fondatorilor:

Dr. Pompelu Gherman, medic în Șercata.

Gheorghe Diad, învățător în Șercata.

Victor Vlad, agricultor în Șercata.

Barbu Langa, agricultor în Șercata.

Spiridon Muntean, agricultor în Șercata.

Simion Langa, agricultor în Șercata.

David Vlad, agricultor în Șercata.

Bucur Prună, agricultor în Șercata.

Ioan Mater, agricultor în Șercata.

Dr. Hariton Pralea, notar public în Făgăraș,
fost avocat în Șercata.

Gheorghe Urs, agricultor în Vad.

Emil Popp, agricultor în Vad.

Tămaș Pop, învățător în Vad.

Tămaș Boeriu, agricultor în Vad.

Ioan Fătu, agricultor în Vad.

Gheorghe Halmaghi, agricultor în Vad.

Dr. Nicolae Șerban, fost avocat în Făgăraș.

Dr. Andrei Miteu, din Făgăraș și

Ioan Dejenariu, fost contabil la Banca

„Furnica“ în Făgăraș.

Dintre aceștia mai sunt în viață doar doi: Dr. Hariton Pralea, notar public în Făgăraș și actual președinte al Consiliului de Administrație, apoi Ioan Mater, agricultor țăran în Șercata. După cum se poate observa majoritatea fondatorilor sunt țărani.

Banca „Șercățana“ a luat astfel naștere cu un capital social de 50.000 coroane. În decursul timpului înregistrând următoarele creșteri:

În anul	1903	capital social	50.000	coroane
" "	1910	" "	150.000	"
" "	1924	" "	350.000	lei
" "	1928	" "	1.000.000	"
" "	1929	" "	3.300.000	"
" "	1935	" "	8.000.000	"

Fără îndoială că, creșterile continue ale capitalului social, trădează o conducere chibzuită, grație căreia instituția s'a putut dezvolta, mărindu și considerabil stocul afacerilor, a căror rentabilitate o arată an de an bilanțurile încheiate. În fiecare an Banca „Șercățana“ a realizat venituri frumoase. Și cum înainte de războiu caracteristica băncilor de dincoace de Carpați era să promoveze interesele românilor, respectiv ale satelor, nici Banca „Șercățana“ nu a rămas mai pre jos și a împlinit o remarcabilă operă filantropică, pe lângă ajutorarea țărănilor cărora le-a pus la dispoziție credite ieftine.

Astfel, Banca „Șercățana“ în decursul existenței, și mai mult în era maghiară, a donat pentru scopuri culturale și de binefacere peste 400.000 de lei. Procentul cotei de binefacere era de 5—10 la sută din venitul net anual. El se distribuia la școli, la biserică și la bibliotecă. De remarcat este faptul că, înainte de războiu în comuna Șercata funcționa pe lângă școala de stat ungurească, o școală românească, întreținută de locuitori, biserică și în mare parte Banca „Șercățana“ contribuia lunar la salariul învățătorului. De asemenea mulți tineri cari au plecat la școli, licee ori universități, ca și mulți meseriași români, primeau anual dela „Șercățana“ însemnate ajutoare materiale, ori burse.

Prin creditele acordate țărănilor, încă înainte de Unire, s'a putut cumpăra dela Sași peste 300 hectare de pământ. Acesta a trecut în proprietate românească. Însă datele sunt limitate și ele nu reprezintă cifra exactă. Ea poate fi mult mai urcată.

Prosperitatea Băncii „Șercățana“ a venit însă după Unire.

S'a bucurat tot timpul de buni conducători încât consolidată temeinic, și grație solidității de care a putut dispune, a trecut peste criza economică din 1930—1934, peste efectele legii convergenței, care totuși n'a cruțat-o, fără să simtă cea mai mică sdruncinare. Ba dimpotrivă. La sfârșitul anului 1938 dispunea de 3.300.000 Lei rezervă statutară, 1.014.000 Lei rezervă pentru dubioase și 780.000 Lei fond de pensuni. Imobilele reprezintă suma de 1.500.000. Bănuim că rezervele latente întrec cu mult suma aceasta.

Denitul realizat în cursul anului 1938 se ridică la 388.000 de Lei, celace însemnează un rezultat mai mult decât bun.

Reținem că, în 1935 Banca „Șercățana“ a preluat portofoliile băncilor „Șinca“ din Șinca veche, „Untrea“ din Vad, „Venețana“ din Veneția de jos, „Casa de Păstrare“ din Comăna de jos, „Armonia“ din Cîncu și „Făgărășana“ din Făgăraș. Acestea erau instituții mici, cu afaceri reduse și activitatea lor în urma converșturii datorțiilor agricole era redusă la minimum. Prin contopirea lor în Banca „Șercățana“, s'a dat un nou impuls creditului, în această regiune. Rezultatele n'au întârziat și datele mai sus amintite sunt grăitoare.

Din primăvara acestui an Banca „Șercățana“ și-a mutat sediul central la Făgăraș, în Șercata rămânând o sucursală.

Așadar, Banca „Șercățana“ cu sediul central în Făgăraș dispune de 6 Sucursale în: Șercata, Șinca veche, Vad, Veneția de jos, Comăna de jos și Cîncu.

În regiunea aceasta Banca „Șercățana“ are un rol însemnat în viața economică și culturală, azi, ca și în era maghiară.

De Banca „Șercățana“, de progresul ei, se leagă un nume, al aceluia care a ridicat-o acolo unde se găsește acum, prin hărnicia, prin munca, prin priceperea, prin chibzuința directorului ei, domnul Vasile Bârsan. Oricâte laude i s'ar aduce, i se cuvin în întregime.

Nu puteam încheia rândurile acestea fără să-i amintim numele blândului și modestului director al Băncii „Șercățana“.

Fie ca timpurile cari vor veni, deși se arată mult mai grele, să însemneze numai progres.

ION D. PITU.

Uniunea Sovietelor furnizoarea și clienta Germaniei.

Întregirea reciprocă a celor două mari economii.

Prin încheierea acordului comercial și de credit între Germania și Uniunea Sovietelor s'a desbărat comerțul germano-rus de neînsemnătate ce-l caracteriza în ultimii ani.

Posibilităților complimentare ale celor două mari economii, li s'au recunoscut importanța, de îndată ce necesități launtrice definite prin „spațiul vital“, încercarea găsitrea unei corespunzătoare soluționări. Economia Uniunii Sovietelor prin bogăția materiilor prime de care dispune, este în situația de a satisface pretențiunile de acest fel ale Germaniei, a cărei economie, la rândul ei, poate răspunde complet nevoilor tehnice ale eco-

nomiei ruse. Ceea ce reclamă economia germană, poate îndestula economia rusească, în schimbul împlinirii lipsurilor acesteia de către puternica industrie germană. Complimentarismul acestor două mari economii se impune deci cu tăria evidenței. În temeiul acestei realități trebuie explicat schimbul de mărfuri, ce n'a încetat între aceste puternice state, nici chiar în ultimul timp, când în distanțarea ideologiilor ce le cărmuește, rezida pricina neînțelegerii și cauza încordării politice.

În 1926 Reich-ul deschise un credit de 300 mil. R. M., pentru ca alte credite în total de peste 2, 3 miliarde R. M. să fie acordate până în 1935. Ca altădată creditele amintite, tot astfel noul credit va intensifica raporturile comerciale dintre cele două puteri.

Contribuția Reich-ului la industrializarea Uniunii Sovietelor rezultată limpede din comenzi ce acestea le-a făcut industriilor germane dela 1926 încoace, a căror sumă se cifrează la peste 4 miliarde R. M. Nu putem evita să amintim că livrărilor germane — a căror bună calitate a fost întotdeauna recunoscută de către Ruși — se datorește creșterea și existența unei netăgăduit importante industrii în Rusia.

Procesul de industrializare în Rusia s'a desfășurat mai ales pe seama industriei grele și a celei de armament, producând realizări ce nu pot scăpa admirației. Acestul fenomen trebuie atribuită urcarea exploatării de cărbuni, dela 29,1 mil. t. în anul 1913, la 131,5 mil. t. în anul trecut. Pe când Rusia în anul 1913 trebuia să importe cărbuni, astăzi a ajuns — cu toată înmulțirea necesităților interne — o țară chiar exportatoare. Cât privește petrolul, producția rusească s'a ridicat dela 9,2 mil. t. cât era în ultimul an înainte războiului mondial, la 32 mil. t. în 1938. Ea va trebui să se ridice până în 1942 la 54 mil. t., dacă se va creia în ținutul Volgei de mijloc un al doilea Baku. Până azi partea covârșitoare a petrolului s'a extras neîndoișor în Caucaz.

Producția curentului electric s'a urcat dela abia 2 miliarde Kw. în 1913, la 36 miliarde Kw. în 1936. O atenție deosebită a dat Regimul Sovietic completării industriei de fer și oțel. În cursul primului și celui de al doilea plan cincinal s'au prevăzut mari investiții în aceste ramuri industriale. Un succes aparent se înfățișă în timpul celui de al doilea plan cincinal, însă fără ca scopurile planului să poată fi atinse.

În ultimul an al primului plan cincinal — 1932 — se obținuse 6,2 mil. t. fer brut, 5,9 mil. t. oțel și 4,3 mil. t. tablă (produse laminate). Până în ultimul an al celui de al doilea plan cincinal pro-

ducțiunea se urcă la 14,5 mil. t., 17,7 mil. t. și 13 mil. t. Iar în anul trecut, primul an al celui de al treilea plan cincinal s'au produs 15, 18 și 13,5 mil. t., neputându-se cu toată această urcare ajunge scopurile producțiunii. În ori ce caz aceste cifre reprezintă aproape două treimi din acele ale Marii Germanii, iar aprovizionarea oțelului pe cap de locuitor trece ceva de 105 kg. față de 291 kg. în Reich.

Progrese s'au realizat de asemenea în exploatarea minereurilor și industria mijloacelor de transport. Producția tractoarelor a făcut și ea salturi într'adevăr uimitoare, dela 1300 în 1928, la 115.000 în 1936. În același interval producția automobilistică s'a urcat dela 700, la 200.000 buc. Dar aci este neapărat necesară considerația, că durabilitatea automobilelor rusești nu poate sta alături de a celor din vestul Europei.

Proiecte industriale.

În cel de al treilea plan cincinal — care cuprinde intervalul 1938—1942 — se intenționează augmentarea mijloacelor de producțiune industrială. Astfel va trebui să se ridice până în 1942, exploatarea de cărbuni la 230 mil. t. anual, extragerea petrolului la 54 mil. t., producția fontei la 22 mil. t., a plăcilor de oțel la 21 mil. t., a curentului electric la 75 miliarde kw. etc. Realizarea acestui program de producție este reze-mată pe dispunerea de mașini și muncitori specialiști. Greutatea executării celui de al doilea plan cincinal a rezidat tocmă în insuficiența instalațiilor de mașini ale întreprinderilor și a vădit lipsa muncitorilor specialiști. Industriile petrolifere bunăoară, îi lipseau mașinile și uneltele de sondaj; rafinăriile funcționau cu instalații în mare parte învechite. Producții nefavorabile unei dezvoltări au rezultat în urma insuficiențelor ce prezentau mai ales instalațiunile exploatărilor de minereuri. Lipsa aparatelor de exploatare mecanice rămâne un exemplu pentru exploatarea minereului de fer în cea mai importantă regiune a Rusiei — *Krivoi Rog* — căci producția celor dintâi 9 luni ale anului 1938 a fost cu mult înapoi a celeia din anul precedent. De asemenea în industria chimică se simțea inexistența sau insuficiența multor mașini, mai cu seamă a celor pentru obținerea sodiei, acidului sulfuric, a cauciucului sintetic etc.

Cu toată străduința manifestată în ultimii ani de Uniunea Sovietică de a-și întregi industria mașinilor, producția totuși nu a ajuns în situația de a putea acoperi cerințele. Și este chiar explicabil ca industria de mare valoare a mașinilor speciale ce este necesară, să nu și-o poată creta, o țară industrială tânără. Apoi trebuie ținut cont

și de folosința multelor mașini demult importate cari vor trebui reînnoite. Totuși o considerabilă necesitate de import de mașini fiind stăvilită, revine puternicilor raporturi cu Germania sarcina unei ușurări, pe calea unui schimb natural de mărfuri.

Germania, principala furnizoră de mașini a Uniunii Sovietice.

Germania se cunoaște de mult ca furnizoare de mașini a Rusiei. Nu în cele mai din urmă se preferau mașinile germane și pentru faptul, că odată cu acestea soseau specialiștii și meștrii germani cari deprinzând pe Ruși, contribuau la micșorarea numărului muncitorilor nespecializați. Mașinile pentru fabricarea uneltelor erau cele mai numeroase. În cadrul ultimului credit de 200 mil. R. M. s'au cumpărat numai asemenea mașini pentru suma de 87 mil. R. M., restul privind mașini pentru fabrica chimice.

În schimb Uniunea Sovietelor poate da petrol, în minereuri, aur, fosfați și petrol. La câteva produse s'au restrâns posibilitățile de export în ultimii ani. Astfel exportul de petrol s'a redus dela 6 mil. t. cât cifra în anul 1932 la 2 mil. t. în 1937, iar în primele nouă luni ale anului 1938 numai la 0,9 mil. t. Această scădere se datorește consumului intern care se mărește mai repede ca producțiunea. Desigur că dacă mai mult material de exploatare s'ar pune la dispoziția imenselor rezerve de petrol, Uniunea Sovietelor ar putea urca cantitatea exportabilă.

Comerțul, mijloc de întregire al celor două Economii.

De oarece Rusiei îi lipsesc mașinile, pe cari Germania le poate livra și cum Germania suferă de lipsa materiilor prime pe care Rusia le are cu prisosință, nu putem înlătura presupunerile naturale și favorabile ale unei bune dezvoltări a schimbului de mărfuri germano-ruse.

În 1933 valoarea mărfurilor germane exportate Uniunii Sovietelor cifra 282,2 mil. R. M., iar în 1938 nu trecea de 33,6 mil. R. M. În același interval scăzu și valoarea importului german din Rusia dela 194,1 la 52,8 mil. R. M. Aceste reduceri se cuvin a se atribui și încordărilor politice ce au existat în ultimul timp între aceste două state.

Dela noul acord încheiat se așteaptă ca schimbul de mărfuri germano-ruse să fie adus pentru 1940 la starea normală din 1933. Și cu aceasta Germania va ocupa din nou primul loc în comerțul extern al Uniunii Sovietelor pe care pentru un anumit timp l-a pierdut prin concurența Angliei și U. S. A. Americanii se interca-

laseră puternic în comerțul extern al Rusiei, căutând aplicarea politicii lor de a vinde mai mult, decât a cumpăra. Astfel în primele zece luni ale anului 1938, au exportat mărfuri în valoare de 353 mil. ruble aur, cumpărând în schimb numai de 75 mil. ruble aur. Cu totul potrivite e principiul reciproității ce stă la baza comerțului germano-rus, Germania cumpărând din Uniunea Sovietelor atât, cât va putea vinde acolo.

OVIDIU D-TRU ALDEA.

CRONICA.

Numire. *Di Constantin Angelescu*, fost ministru și guvernator al Băncii Naționale, a fost numit prin decret regal președinte al Consiliului Superior Economic. Se știe că până acum *di Constantin Argetoianu*, consilier regal și actualul prim-ministru a deținut importantul post din fruntea Consiliului Superior Economic.

Alegerea *di* Constantin Angelescu este bine făcută. Dsa conduce de ani de zile mai multe instituții de credit, încât, pe lângă cunoștințele teoretice pe cari le posedă, cunoaște mai bine ca oricine realitatea, grație unei practice îndelungate și perpetului contact ce l-a ținut cu mișcarea vieții economice din țară.

Instituțiile de credit își pun mari speranțe în noul Președinte al Consiliului Economic.

Planul Economic întocmit nu de mult de acest Consiliu cuprinde inițiative laudabile, remedii necesare, soluțiuni simple dar sigure și mai ales practice. Rămâne de văzut modul în care se va aplica și de care depinde totala lui reușită. *Di* Constantin Angelescu este o bună garanție că va ști să aleagă modul cel mai sigur, mai simplu și mai practic, și astfel economia națională pusă pe baze solide să marcheze progresul de care țara are atâtă nevoie.

Lumea de afaceri așteaptă ca domniasa să fie inițiatorul unei acțiuni imediate de înviore a creditului intern. Evenimentele internaționale au cauzat pe toate piețele neîncrederea și deci reducerea simțitoare a volumului de afaceri. Tendința unanimă este pentru restabilirea încrederii și deci reluarea normală a operațiunilor comerciale.

Refacerea creditului pe piața noastră e o necesitate importantă pentru economia națională. Nu ne îndoim că toate străduințele vor fi depuse în acest scop.

I. O.

Di Dr. Ioan C. Maior, avocat și deputat, a fost numit director la societatea de asigurare Prima Ardeleană din Cluj.

Casa de Asigurări Sociale. (Casa Cercuală) a adus importante dispozițiuni cu privire la situația asiguraților pe timpul concentrărilor. Incepând cu luna Septembrie a. c., asigurații concentrați sunt scutiți de plata contribuției lunare săptămânală. Sunt obligați însă la plata fondului t. b. c., fondul muncii și contribuția Casei construcțiilor. Patronii rămân obligați deasemenea la plata contribuției de 1,20 la sută din salariul brut și la contribuția Casei Construcțiilor. Taxa de asigurat nu se va plăti nici în cazul când o suportă patronul, pe toată durata concentrărilor. Familiile asiguraților se bucură de toate drepturile legale. La calcularea pensiei asiguratului se vor socoti săptămânile întregi de concentrare.

E o măsură dreaptă și umană.

I. O.

Bugetul de războiu al Angliei. La 26 Septembrie s'a depus în Camera Comunelor cel dintâi buget de războiu al Angliei. În discursul său Sir John Simon, arată cum chiar înainte de începutul războiului cheltuielile au întrecut cu 500 milioane lire prevederile și în cele dintâi zile ale lui Septembrie s'a mai făcut apel la un nou împrumut de 500 milioane pfunzi. Aceasta înseamnă că prevederile bugetare pe anul în curs stabilite la 942 mil. lire au fost în realitate încă odată atâtă.

Noul buget arată o urcare însemnată a impozitelor pe lângă împrumuturile care au fost în principiu anunțate. Cea mai însemnată urcare o arată impozitul pe venit care crește de la 5 sh și 6 d la 7 sh și 6 d la fiecare liră. Aceasta înseamnă o urcare de la 27.5 la 37.5 la sută. În timpul războiului mondial au fost mult mai mici aceste impozite: în cel dintâi an s'a urcat de la 1 sh și 2 d, la 1 sh și 8 d, în 1915/16 s'a urcat la 3 sh, în 1916/17 la 5 sh și a atins maximum în 1917/18 cu 6 sh.

Aceste impozite sunt completate cu o „sustar“ care prevede un impozit special pentru veniturile ce trec de 2000 lire și care începe de la 15 d și ajunge până la 114 d la liră (o liră are 240 d) pentru veniturile „uriae“ ce trec peste 30.000 lire, adică de 47,5%. Adăugând la aceasta impozitul normal de 37,5 se ajunge la un impozit total de 85%, adică 25.500 lire la un venit de 30.000 lire.

Pentru industrie și comerț sunt în vigoare impozite speciale: „National Defence Contribution“ și „Armament Profit Duty“. Pe lângă acestea a mai apărut un impozit nou: „Exces Profits Tax“ care impune cu 60% venitul ce întrece o anumită limită fixată la 31 Martie 1939.

Taxele de moșteniri au fost și ele urcate în medie cu 20% față de trecut. De asemenea au fost urcate toate celelalte taxe și impozite indirecte: pe tutun, alcool, vin, whiskey, zahăr etc.

Prin aceste noi impozite se așteaptă o creștere a veniturilor cu 107 mil. lire în anul curent și 226,5 mil. lire în anul viitor.

Totuși după cum am arătat mai sus aceste creșteri de venituri nu sunt suficiente și va trebui să se facă apel la continuu la credite. Sunt cheltuieli grele făcute în sarcina viitorului, și care vor apăsa pe generațiile viitoare. Nu se știe unde se va opri creșterea datoriei acestora. În războiul trecut Anglia a început cu o datorie publică de 700 lire și a terminat cu 7,9 miliarde.

N. P.